

Program cjeloživotnog učenja na Univerzitetu u Sarajevu

Od studija ka zaposlenju

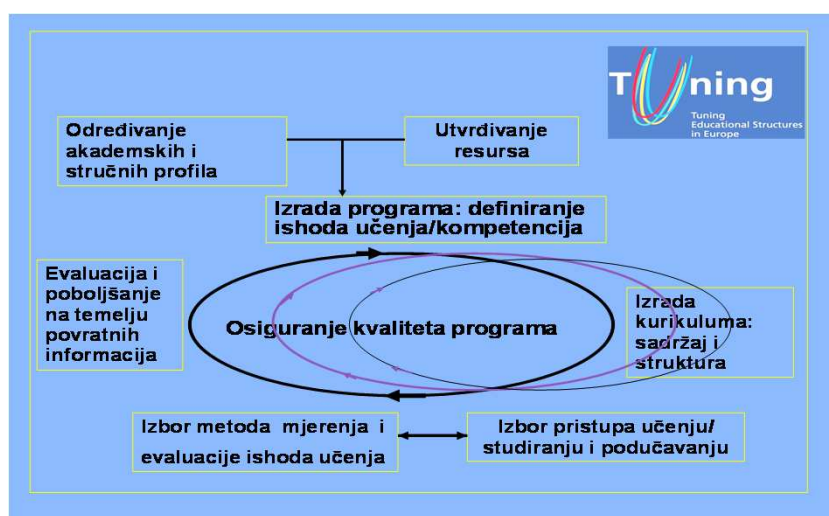
OSIGURANJE KVALITETA STUDIJSKIH PROGRAMA I NASTAVE

Doc. dr. Jasmina Selimović

Doc. dr. Dina Sijamhodžić-Nadarević

Sarajevo, Rektorat UNSA, 21. 4. 2017.

Kurikulum utemeljen na ishodima učenja i/ili kompetencijama
– veza sa standardima kvalifikacija i zanimanja

- Tuning – opće/generičke i predmetno-stručne kompetencije
- Kompetencije - tvrdnje napisane od strane nastavnika o tome što se od studenta očekuje da zna, razumije i/ili da je sposoban pokazati/napraviti i vrednovati nakon završetka procesa učenja - POSTIGNUĆE
- Ishodi učenja trebaju biti praćeni s prikladnim kriterijima evaluacije prema kojima se može utvrditi jesu li ostvareni. Ishodi učenja su operacionalizacija kompetencija pomoću aktivnosti koje su mjerljive i vidljive - NAČIN DEMONSTRIRANJA/PROVJERA KOMPETENCIJA
(*Tuning pojmovnik, 2007*)

Šta podrazumijevamo pod kurikulomom?

Kurikulum je cjelovit odgovor na sljedeća pitanja:

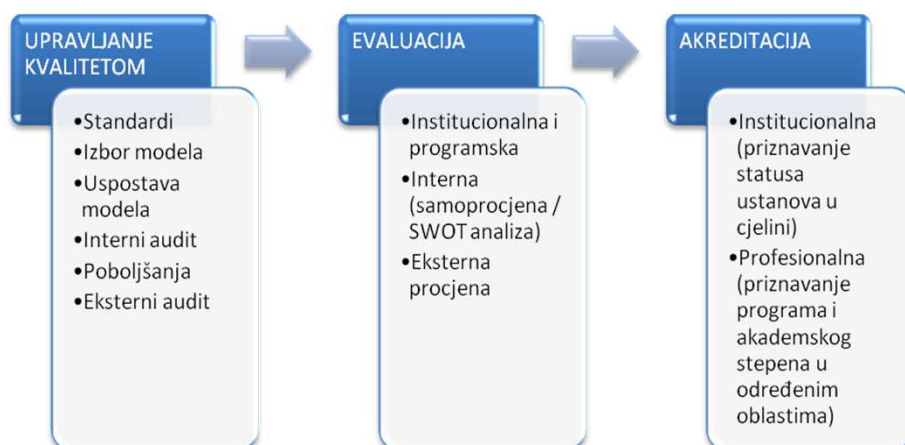
- 1) Zašto se uči? Odgovor: cilj, ishodi učenja
- 2) Šta se uči? Odgovor: sadržaji
- 3) Kako se uči? Odgovor: metode poučavanja, metode vrednovanja (provjera ishoda učenja)

Razine planiranja: **studijski program, predmet, čas**

Sistem osiguranja i upravljanja kvalitetom

Proces	Šta se zahtjeva?	Koji je nivo standarda?
Licenciranje (obavezno) Vladino tijelo	Ispunjavanje zakonskih regulativa	Minimalan nivo standarda
Certifikacija (dobrovoljno) Vladina ili nevladina organizacija	Ispunjavanje definisanih standarda	Minimalan nivo standarda s ciljem da se osigura profesionalna kompetentnost i kvalifikovanost za oblast pružanja usluga
Akreditovanje (dobrovoljno) Vladina ili nevladina organizacija	Ispunjavanje profesionalnih standarda	Maksimalno ostvariv nivo standarda s ciljem da se korisnicima osigura maksimalno visok kvalitet profesionalnih usluga

Funkcije: SUK, evaluacija, akreditacija

Trendovi u savremenom okruženju

- Privatni univerziteti, virtualni fakulteti
- Kompetitivnost među školama
- Pronalaženje i zadržavanje kvalitetnog osoblja
- Doprinos ukupnoj ekonomiji države
- Saradnja sa relevantnim partnerima
- Kreiranje i implementacija sistema upravljanja kvalitetom
- Poboljšanje mehanizama prijenosa znanja i IT
- Obnavljanje curriculumu u skladu sa zahtjevima tržišta

7

Trendovi u savremenom okruženju

- BiH je potpisala Bolonjsku deklaraciju u Berlinu u septembru 2003. godine.
- Tendencije evropskog visokog obrazovanja:
  - multikulturalna Evropa
  - mobilnost
  - razvoj sistema uzajamnog priznavanja kvalifikacija
  - razmjena studenata i osoblja
  - pristup svim građanima
  - kompetitivnost...

8

U praksi za fakultete to znači....

- Sadržaj i struktura nastavnih planova i programa su prilagođeni studentima i uporedivi sa programima priznatim u EU
- Programi uporedivi u smislu osnovnih teoretskih i metodoloških područavanja predmeta koje nude
- Uporedivi standardi kvaliteta nastavnog osoblja
- Podučavanje na engleskom jeziku
- Fokus na samostalnost istraživanja i rada studenata
- Promjene u filozofiji organizacije – (koncentracija na core aktivnosti i vještine, konkurencija i sl)

9

U praksi za nastavnike to znači...

- Povećanje radne norme
- Znanje osnovnih IT (MS Office: Ppt, Word, Excel, Internet, Intranet, Courseware – Moodle, e-mail, ISSS...i sl.)
- Upotreba tehnoloških pomagala i opreme u učionici
- Nove načine prijenosa znanja: case study analysis, problem based learning, blended learning, multiple-choice questions, pripremanje materijala za DL
- Izrada inoviranih kurikuluma i silabusa
- Internacionalno iskustvo....

10

U praksi za nastavnike to znači...

- ❑ Kontinuirano praćenje razvojnih tokova iz date oblasti i upoznavanje studenata sa istim.
- ❑ Objavljivanje u referentnim časopisima i bazama podataka (uputstva za autore, navođenje literature, pristupe i obuka za korištenje baza podataka, pozivi za objavljivanje i sl.)
- ❑ Izrada projekata i povezivanje sa drugim partnerskim institucijama (metodologija pisanja projekata specifična za programe EC)
- ❑ Znanje engleskog jezika do stepena "Teaching in english".

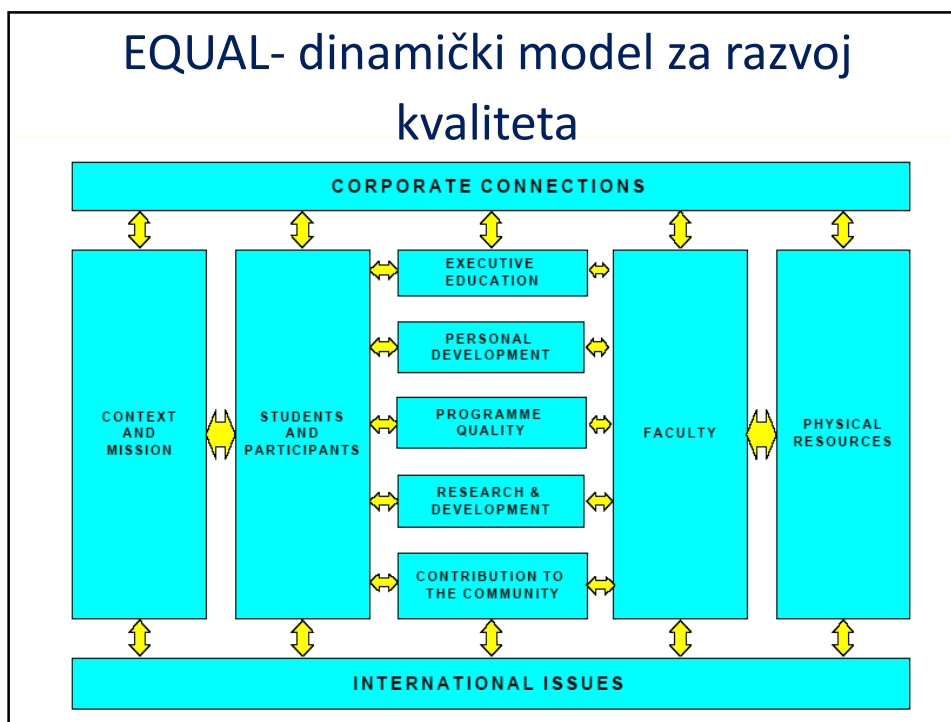
11

Vrijeme utrošeno na nastavni proces, istraživanje i administrativni posao

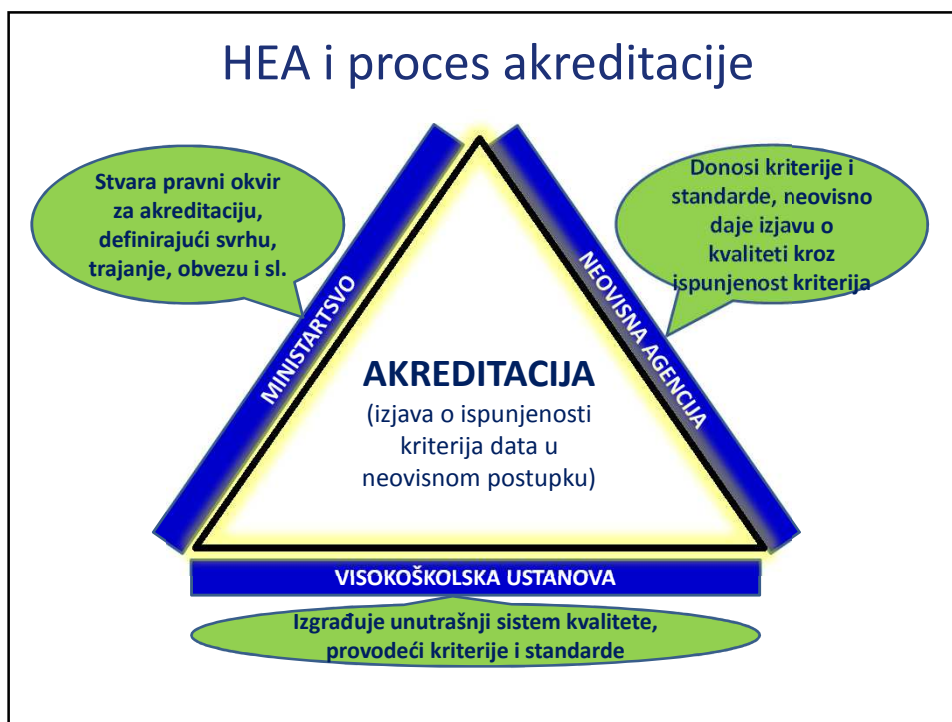
12

EQUAL- dinamički model za razvoj kvaliteta

Pet mogućih pristupa kvaliteti u HE

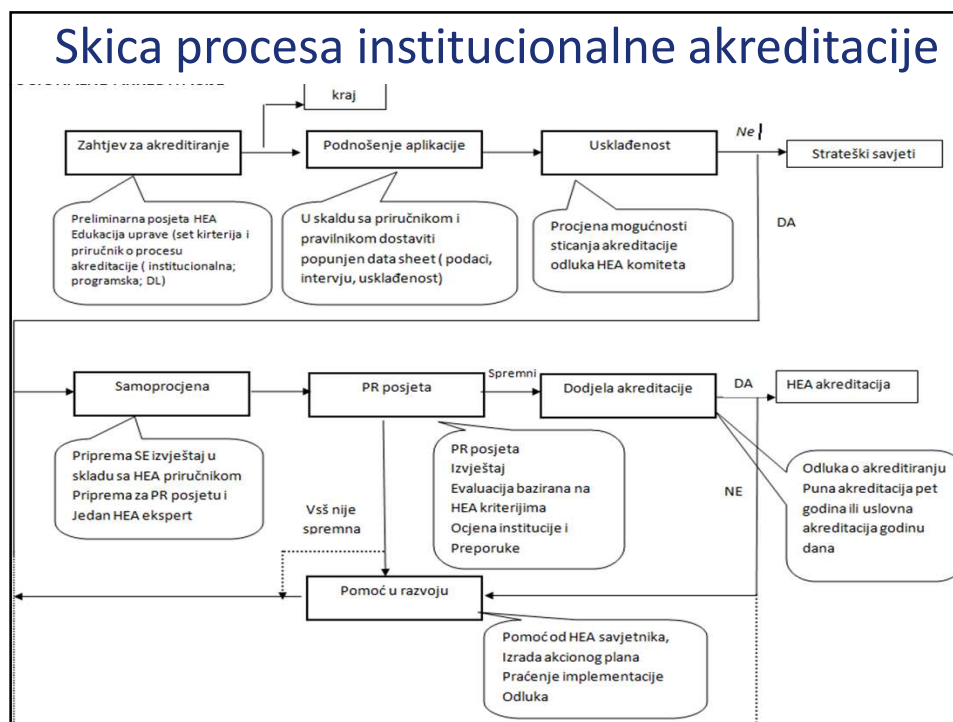
PRISTUPI KVALITETI	
1. Kvaliteta kao izuzetnost	a) Tradicionalno poimanje kvalitete
	b) Izvrsnost (dostizanje najviših standarda)
	c) Provjeravanje standarda
2. Kvaliteta kao perfekcija ili konzistentnost	a) 0 grešaka
	b) Kultura kvalitete
3. Kvaliteta kao svrishodnost	a) Svrishodnost 1 – specifikacija klijenata
	b) Zadovoljavanje zahtjeva
	c) Svrishodnost 2 - misija
	d) Osiguranje kvalitete
	e) Zadovoljstvo klijenata
4. Kvaliteta kao "vrijednost za novac"	a) Indikatori performansi
	b) Povelje / zahtjevi korisnika
5. Kvaliteta kao transformacija	a) Unaprjeđenje korisnika
	b) Dodana vrijednost
	c) Osnaživanje učesnika

HEA/BIH

HEA/ KRITERIJI	
A	RAZVOJ I STRATEGIJA VISOKOŠKOLSKE USTANOVE;
B	UPRAVLJANJE, UNUTRAŠNJE OSIGURANJE KVALITETA I KULTURA KVALITETA
C	PROCEDURE ZA OSIGURANJE KVALITETA STUDIJSKIH PROGRAMA;
D	PROCEDURE ZA OCJENJIVANJE STUDENATA;
E	LJUDSKI RESURSI;
F	KVALITET FIZIČKIH RESURSA;
G	INFORMACIJSKI SISTEMI;
H	PREZENTACIJA INFORMACIJA ZA JAVNOST;
I	MEĐUNARODNA SARADNJA;

KORAK 1

1. Odabir odgovarajuće akreditacijske kuće

1. Kriteriji za odabir akreditacijske kuće mogu biti: područje, veličina, specifično područje i opseg (regionalna vs. nacionalna vs. međunarodna);
2. Finansijske mogućnosti; povoljnosti ukoliko je institucija član određene mreže ili ima prethodno članstvo;
3. Pregled zahtjeva/standarda za akreditiranje odabrane akreditacijske kuće;
4. Interni audit u skladu sa zahtjevanim kriterijima i standardima;
5. Donošenje odluke o odabiru akreditacijske kuće.

KORAK 2

1. Zahtjev za akreditiranje visokoškolske institucije

1. Preliminarna posjeta predstavnika akreditacijske kuće;
2. Edukacija uposlenih o značaju i svrsi stjecanja akreditacije;
3. Predstavljanje seta kriterija i pravila u procesu akreditacije;
4. Predstavljanje obima akreditacije (institucionalni, programski, procesni, laboratorijski, učenje na daljinu i sl);
5. Formiranje osnovnih timova (rukovodioca);
6. Zvanični početak akreditacijskog procesa.

KORAK 3

1. Podnošenje aplikacije za akreditiranje

1. Radni timovi čiji broj zavisi od broja standarda (npr. AACSB 15) zajedno sa odabranim članovima popunjavaju aplikacionu formu;
2. Aplikaciona forma za podnošenje zahtjeva je obično jednostavna i zahtjeva konkretne podatke i činjenice o VŠi;
3. Nakon prikupljenih podataka vrši se njihova komparacija i određuje usklađenost sa zahtjevima standarda;
4. Ovim institucija ima dovoljno vremena da korigira i poboljša dijelove koji nisu usklađeni sa standardima.

KORAK 4

1. Usklađenost i prihvatanje aplikacije

1. Predstavnicima odabrane akreditacijske kuće, nakon posjete (on-site) institucije i prijema aplikacije sa podacima o VŠI procjenjuju usklađenost postojećih praksi i stepena zadovoljenja zahtjeva standarda.
2. Nakon odluke o prihvatanju ocjenjuje se stepen usklađenosti, kako bi se odredio vremenski period trajanja akreditacijskog procesa i VŠI se dostavljaju detaljni kriteriji;
3. Ukoliko akreditacijska kuća odbije aplikaciju VŠI obavezna je izdati pisani dokument u kojem su prikazane sve neusklađenosti koje su dovele do odbijanja.

KORAK 5

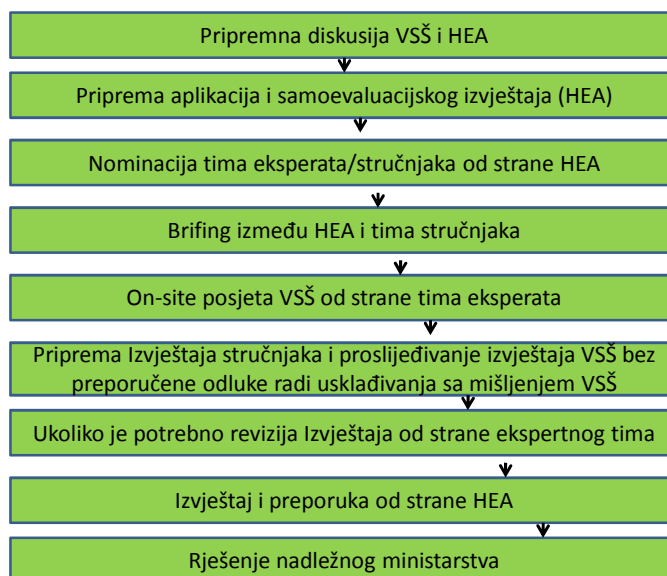
1. Samoevaluacija

1. Nakon što VŠI primi Obavijest i potvrdu o prihvatanju aplikacije, agencija dostavlja detaljne kriterije o zahtjevima
2. Glavni rukovodioci timova preuzimaju dijelove za koje su zaduženi
3. Pozivaju se uposleni i obavještavaju o prihvatanju aplikacije uz kratku prezentaciju o zahtjevima akreditacijskih standarda
4. Ukoliko akreditacijska kuća odbije aplikaciju VŠI obavezna je izdati pisani dokument u kojem su prikazane sve neusklađenosti koje su dovele do odbijanja.

Faze akreditacijskog procesa i vremenska odrednica

1. Uvodni sastanak uprave sa predstavnicima akreditacijske kuće
2. Organiziranje i izvođenje radionica sa uposlenicima institucije
3. Donošenje odluke o pokretanju procesa auditiranja
4. Odobrenje od strane ekspertnog odbora akreditacijske kuće
5. Utvrđivanje datuma posjeta i odabir međunarodnih eksperata
6. Nominacija stručno tima ocjenjivača (auditora)
7. Dostavljanje QM dokumentacije akreditacijskoj kući
8. Pojete i ocjene međunarodnih eksperata
9. Prihvatanje/korekcija aplikacije
10. Akreditacijska posjeta
11. Dostavljanje izvještaja/mišljenja ekspertnog tima o rezultatima izvršenog audita na usaglašavanje
12. Odluka o akreditiranju, izvještaj i ocjena

Proces akreditacije studijskih programa

Standardi i kriteriji

POGLAVLJE 1 VŠS U INSTITUCIONALNOM, DRŽAVNOM I MEĐ. KONTEKSTU KRITERIJI	POGLAVLJE 2 DIZAJNIRANJE STUDIJSKIH PROGRAMA KRITERIJI	POGLAVLJE 3 ISPORUKA I UPRAVLJANJE PROGRAMOM KRITERIJI	POGLAVLJE 4 ISHODI UČENJA KRITERIJI	POGLAVLJE 5 PROCESI OSIGURANJA KVALITETE KRITERIJI
Državni sistem HE (regulatorni i pravni okvir)	Ciljevi programa i ciljna tržišta (ciljevi programa; ciljna tržišta i profili svršenih studenata)	Regrutiranje studenata/ metodi izbora	Rezultati procjene sticanja znanja, vještina i kompetencija kod studenata	Institucionalni sistemi (instrumenti i alati vŠS za institucionalno QA/QM)
EHEA – usklađenost sa bolonjskim principima	Marketing i promocija programa	Pedagoške metode (ped-andrag)	Kvalitet svršenih studenata	Dizajniranje programa i proces odobravanja
Institucionalni kontekst i ciljevi (širi kontekst i institucija)	Dizajniranje Curriculuma (NPP) (Planirani rezultati učenja; pokrivenost programom i sadržaj programa; ostali aspekti dizajniranja kurikuluma)	Kvalitet metoda i nastavnih materijala	Razvoj karijere za vrijeme trajanja studija	Periodična revizija programa
Programi za akreditiranje		Lični i profesionalni razvoj studenata (učenje kroz praksu)	Alumni i povratne informacije od poslodavaca	Monitoring podučavanja i ukupne implementacije nastavnog procesa
Nastavno osoblje	Dizajniranje metoda isporuke i procjene znanja studenata	Internacionalni aspekti	Reputacija programa	
Resursi i infrastruktura		Interakcija sa poslovnim okruženjem/tržištem		
Dodaci (potrebna dokumentacija opisana na str.) POGLEDATI SLIKU 3. STR.				

Komparativni prikaz po kriterijima

AKREDITACIJSKE KUĆE	ZAHTJEVI VEZANI ZA AKREDITACIJU (ODGOVORNOST RUKOVODSTVA)
ENQA	1.1. <u>Politika rada i procedure za osiguranje kvalitete (politike, misija, strategija, ciljevi)</u>
EQUIS / EFMD	1. KONTEKST, UPRAVLJANJE, STRATEGIJA 1.a <u>Okruženje</u> 1.c <u>Upravljanje</u> 1.e <u>Trenutno strateško pozicioniranje</u> 1.g <u>Strateško planiranje</u> 1.i <u>Internacionalizacija</u> 1.b <u>Institucionalni status</u> 1.d <u>Misija, vizija i vrijednosti</u> 1.f <u>Strateška usmjerenja i ciljevi</u> 1.h <u>Osiguranje kvalitete</u> 1.j <u>Korporativne veze</u>
AACSB	6. OBRAZOVANJE IZVRŠILACA / RUKOVODILACA 6.a <u>Pozicioniranje unutar škole</u> 6.c <u>Marketing i prodaja</u> 6.e <u>Kvaliteta programa i utjecaj</u> 6.g <u>Istraživanje i razvoj</u> 6.b <u>Portofolio programa i usluga</u> 6.d <u>Procesi izbora i upravljanja</u> 6.f <u>Nastavno osoblje</u> 6.h <u>Internacionalizacija</u>
AQA	STANDARDI STRATEŠKOG MENADŽMENTA 1. <u>Izjava o misiji</u> 2. <u>Primjerenost / adekvatnost misije</u> 3. <u>Misija studenata</u> 4. <u>Ciljevi kontinuiranog unapređenja</u> 5. <u>Finansijske strategije</u> 2. <u>Osiguranje kvalitete i razvoja su dijelovi odgovornosti top-menadžmenta</u>

Komparativni prikaz po kriterijima

AKREDITACIJSKE KUĆE	ZAHTJEVI VEZANI ZA AKREDITACIJU (UPRAVLJANJE RESURSIMA)
ENQA	1.4. Osiguranje kvalitete nastavnog osoblja 1.5 Resursi za učenje i resursi podrške
EQUIS / EFMD	4. NASTAVNO OSOBLJE 4.a Veličina, kvalifikacije i sastav 4.b Upravljanje nastavnim kadrom 4.c Razvoj nastavnog osoblja 4.d Internacionalizacija nastavnika 4.e Korporativne veze 8. RESURSI I ADMINISTRACIJA 8.a Infrastrukturni resursi i okruženje 8.b Finansijski resursi 8.c Sistemi upravljanja finansijama 8.d info. i dokumentacioni sadržaji 8.e Računarski resursi 8.f Marketing i PR 8.g Administrativne usluge i osoblje
AACSB	STANDARDI VEZANI ZA UČESNIKE PROCESA 8. Dovoljan broj osoblja za podršku studentima 9. Dovoljan broj nastavnog osoblja 10. Kvalifikacije nastavnog osoblja 11. Podrška nastavnom osoblju i upravljanje 12. Nastavno osoblje i njihova grupna odgovornost u obrazovnom procesu 13. Individualna odgovornost nastavnog osoblja u obrazovnom procesu
AQA	2. Osiguranje kvalitete i razvoja su dijelovi odgovornosti top menadžmenta.

AKREDITACIJSKE KUĆE	ZAHTJEVI VEZANI ZA AKREDITACIJU (VEZANI ZA NASTAVNE PLANOVE I PROGRAME)
ENQA	1.2. Institucije trebaju imati razvijene formalne mehanizme za odobravanje, periodični pregled i monitoring programa (uključujući prepoznatljivost diploma)
EQUIS/EFMD	2. PROGRAMI 2.a Mapa / portofolio studijskih programa 2.b Oblikovanje / dizajn programa 2.c Sadržaj nastavnih programa 2.d Stjecanje znanja, vještina i kompetencija 2.e Isporuka programa (načini predavanja) 2.f Sistem ocjenjivanja studenata 2.g Evaluacija programa 2.h Internacionalizacija Programa 2.i Korporativna relevantnost 2.j Društvena relevantnost
AACSB	OSIGURANJE STANDARDA UČENJA 15. Upravljanje kurikulumom (nastavnim planom i programom) 16. Ciljevi ishoda učenja na dodiplomskim programima studija (I ciklus studija) 17. Obrazovni nivo I ciklusa (dodiplomski obrazovni nivo) 18. Opći ciljevi učenja menadžmenta na master nivou (II ciklus studija) 19. Specifični ciljevi učenja menadžmenta na master nivou (II ciklus studija) 20. Obrazovni nivo II ciklusa (magistarski obrazovni nivo) 21. Ciljevi učenja na doktorskim studijima (III ciklus studija)
AQA	4. Procedure za interno osiguranje kvalitete su ustanovljene i SUK podržava temeljne (core) procese visokoškolske institucije

EVALUACIJA STUDIJSKIH PROGRAMA I KVALITETA NASTAVE

EVALUACIJA STUDIJSKIH PROGRAMA

Proces izrade i provođenja programa evaluacije može smjestiti u nekoliko značajnijih koraka:

1. Upoznati institucionalni kontekst programa;
2. Pojasniti programsku teoriju;
3. Identificirati sudionike;
4. Pojasniti cilj evaluacije;
5. Identificirati evaluacijska pitanja i kriterije na koja će se odgovoriti tokom evaluacije;
6. Prikupljati i analizirati podatke;
7. Izrada izvještaja o evaluacijskim rezultatima.

Cranton i Legge, 1978 - Neka pitanja u procesu evaluacije:

1. Zašto se evaluacija obavlja? Šta će biti učinjeno s evaluacijskim rezultatima? Koje promjene realno mogu biti napravljene u programu? Naprimjer, mogu li nastavne strategije poučavanja biti promijenjene? Mogu li inovacije u poučavanju biti uvedene? Mogu li predmeti biti dodani ili revidirani?
2. Koje vrste informacija su potrebne za evaluaciju? Jesu li rezultati upitnika adekvatni? Mogu li studenti donijeti sud potreban za donošenje odluke? Jesu li usluge nekog vanjskog „stručnjaka“ potrebne za bilo koju od odluka?
3. Koje metodologije su potrebne za evaluaciju? Postoji li potreba za usporedbom nastavnih metoda? Da li sadržaj predmeta treba analizirati? Jesu li ciljevi kurikuluma i testovi dostupni za pregled?
4. Kojim će izvorima informacija proces evaluacije imati pristup? Studenti? Nastavno osoblje? Eksterni konsultanti? Profesionalna udruženja?
5. Koji je vremenski okvir evaluacije? Kada se odluke trebaju donijeti? Jesu li izvještaji potrebni, a ako da, kada?
6. Koje osoblje i resursi su dostupni za provođenje evaluacije?
7. Kome se prezentiraju rezultati evaluacije? Kako će rezultati biti prezentirani?

Resursi programa	Programske aktivnosti/komponente	Izlazi Programa	Ishodi programa	Utjecaj programa
Da li program ima odgovarajuća sredstva?	Koliko dobro se program implementira?	Nudi li program kvalitetne izlaze?	P ravi li razliku kod sudionika (npr., stečeno znanje, promjene u ponašanju)?	Je li program bio vrijedan provedbe, Da li dugoročni ishodi premašuju troškove?
Zapošljava li program kvalificirano osoblje?	Kakav je kvalitet programskih aktivnosti ili komponenata?	Je li program smislen i koristan?	Koliko su ishodi korisni za sudionike programa?	Je li program imao ikakav utjecaj na uvjete (npr., socijalne, ekonomske, ekološke)?
Ima li program potrebne (odgovarajuće vrste) resurse?	Koje su prepreke i moguće podrške koje prave razliku između uspjeha i neuspjeha u provedbi programa?	Koliko korisan je za programske sudionike?		
U kojoj mjeri najbolje koristi raspoložive resurse?	Kako bismo mogli poboljšati program?	Koje su zasluge programa u odnosu na druge slične programe?		Grayson , 2012. Evaluacijska pitanja

Model sistemskog pristupa programskoj evaluaciji

<p>SOCIJALNI SISTEM</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Okruženje 2. Proizvod ili usluga 3. Metode 4. Osoblje 5. Organizacijska struktura 6. Promišljanje o unapređivanju kvaliteta 	<p>TEHNIČKI SISTEM</p> <p>ULAZI</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studentske karakteristike (akademske, demografske potrebe i očekivanja, interesi) 2. Karakteristike nastavnog osoblja 3. Finansijski resursi 4. Oprema i sredstva (učionice, opremljenost biblioteke, nastavna sredstva) 5. Programi, predmeti, raspored <p>TRANSFORMACIJSKI PROCES</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sadržaj 2. Isporuke 3. Kompetencije 4. Stavovi 5. Materijalna imovina 6. Evaluacija potreba i očekivanja 7. Evaluacija zadovoljstva klijenata 8. Menadžment <p>IZLAZ (OUTPUT)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Akademijski uspjeh (stopa uspjeha, razvoj vještina, kompetencija) 2. Diplomiranje, prekid studiranja, neuspjeh na ispitima 3. Postdiplomski studij (uspjeh na ispitima. 4. Uspjeh u zapošljavanju 	<p>MENADŽERSKI SISTEM</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacijska struktura (politike, podjele odgovornosti, obrasci moći i autoriteta) 2. Misija ,vizija i ciljevi institucije 3. Administrativne aktivnosti (planiranje, organiziranje, upravljanje, koordiniranje, kontroliranje organizacijskih aktivnosti)
--	--	--

EVALUACIJA KVALITETA NASTAVE U VISOKOM OBRAZOVANJU

- Motivi evaluacije kvaliteta nastave u visokoškolskom obrazovanju
- „Znanstvena” nastava (E. Boyer)
Boyerova koncepcija *znanstvenosti* (scholarship) uključuje četiri međusobno povezane dimenzije: otkriće (discovery), integraciju (integration), primjenu (application) i nastavu (teaching)
- Nastavni i naučno-istraživački rad u evaluaciji
Da li kvalitet u nastavi proističe iz kvaliteta naučno- istraživačkog rada i obrnuto?
Da li je jedan od mitova visokoškolskog obrazovanja da su dobri naučnici istovremeno i dobri nastavnici?

- (BiH - prilikom izbora nastavnika u isto ili viša akademska zvanja uzimaju u obzir **samo**: objavljeni radovi, knjige i rezultati vlastitih istraživanja u primjeni, projekti, te mentorstva odnosno javno predstavljani oblici umjetničkog stvaralaštva; Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju, Vlada KS, član 102, 12. mart 2013; rješenje iz Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH)

- Da li interanacionalna rangiranja univerziteta donose odluke o položaju institucije na temelju evaluacije nastave i/ili na temelju naučno-istraživačkog rada?

Times Higher Education i Shangaj Jiao Tong University

- Četiri glavna izvora za evaluaciju kvaliteta nastave:
  1. povratne informacije od studenata,
  2. povratne informacije kolega i stručnih saradnika (peer review),
  3. nastavni portfolij i
  4. samoevaluacija nastavnika.

Kriteriji evaluacije nastave

Elton, Lewis. Criteria for Teaching Competence and Teaching Excellence in Higher Education. U: Robert Aylett and Kenneth Gregory (2004). *Evaluating Teacher Quality in Higher Education*. The Falmer pres, London Washington: Taylor and Francis Group.

A. Nastava unutar institucije

1. Priprema za nastavu
  - jasnoća ciljeva za svaku komponentu predmeta
  - priprema sadržaja/kvaliteta bilješki, brošura i sl.
  - priprema materijala i opreme, slajdova, videa i sl.
2. Kvaliteta izvođenja nastave
  - dokaz učinkovitosti predavanja i izvrsnosti
  - dokaz učinkovitosti predavanja i izvrsnosti u malim grupama
  - dokaz učinkovitosti i izvrsnosti praktične nastave
  - dokaz učinkovitosti i izvrsnosti terenskog rada
  - dokaz učinkovitosti i izvrsnosti postdiplomskog

3. Volumen i opseg nastave

- količina vremena provedenog u nastavi
- iskustvo širokog raspona nastave, naprimjer razne veličine grupa studenata

4. Inovacije u nastavi

- inovacije u dizajnu kurikuluma/predmeta
- inovacije u metodologiji, npr. materijali učenja na daljinu
- saradnja u nastavnom timu itd.
- inovacije u nacionalnom/međunarodnom ugledu u nastavi određenog predmetnog područja
- razvoj modularnih programa

5. Opća komunikacija sa studentima

- dostupnost izvan učioničkog vremena
- usmjeravanje i savjetovanje
- motiviranje studenata

6. Postupci ocjenjivanja

- dokaz o rasponu korištenih metoda evaluacije
- inovacije u tehnikama ocjenjivanja

7. Evaluacija vlastitog poučavanja

- sistematska i redovna refleksija na sve gore navedene prakse
- redovno korištenje evaluacija od strane kolega stručnjaka (peer) i studenata
- kontinuirano razmišljanje o nastavi u odnosu na ukupne nastavne ciljeve odsjeka, predmeta i programa kao cjeline

8. Upravljanje nastavom

- vođenje predmeta
- voditelj programske komisije, npr. za razvoj kurikuluma, evaluaciju, modularizaciju
- konsultativne obaveze u komisijama koje se tiču nastave i studenata
- mentorstvo

9. Znanstvena nastava i istraživanje

- dokazi znanstvenosti
- učinak znanstvenosti na nastavu
- utjecaj istraživanja na nastavu, npr. u projektnom radu.

10. Nastava i svijet rada

- koristi od kontakta sa poslodavcima
- uključivanje poslodavaca u nastavu
- plasman studenata.

(B) Ostali nastavni kriteriji

11. Angažman u nastavi na drugim institucijama

- nacionalne i internacionalne konferencije, predavanja, seminari
- redovne nastavne posjete drugim univerzitetskim fakultetima i odsjecima

12. Članstvo u profesionalnim grupacijama

13. Stručne usluge drugim univerzitetima i organizacijama

- kao vanjski ispitivač
- kao savjetnik / konsultant

14. Publikacije o nastavi i poučavanju

- kritičko promišljanje o nastavnim pristupima
- udžbenici
- kompilacije nastavnih materijala
- glavne pedagoške publikacije
- urednički rad
- recenzent za časopise i sl.

15. Grantovi za nastavu i ugovori

- podrška i grantovi za rad na razvoju nastave
- ugovori za pružanje nastavnih programa drugim organizacijama.

**CIKLUS UNAPREĐIVANJA NASTAVE; PRINCIP
KONSTRUKTIVNOG USKLAĐIVANJA**

**CIKLUS UNAPREĐIVANJA NASTAVE; PRINCIP
KONSTRUKTIVNOG USKLAĐIVANJA**

